

KETS- päivät 10.10.2024

**Hollolan uimahalli-monitoimitalon
peruskorjaushanke**

10.10.2024

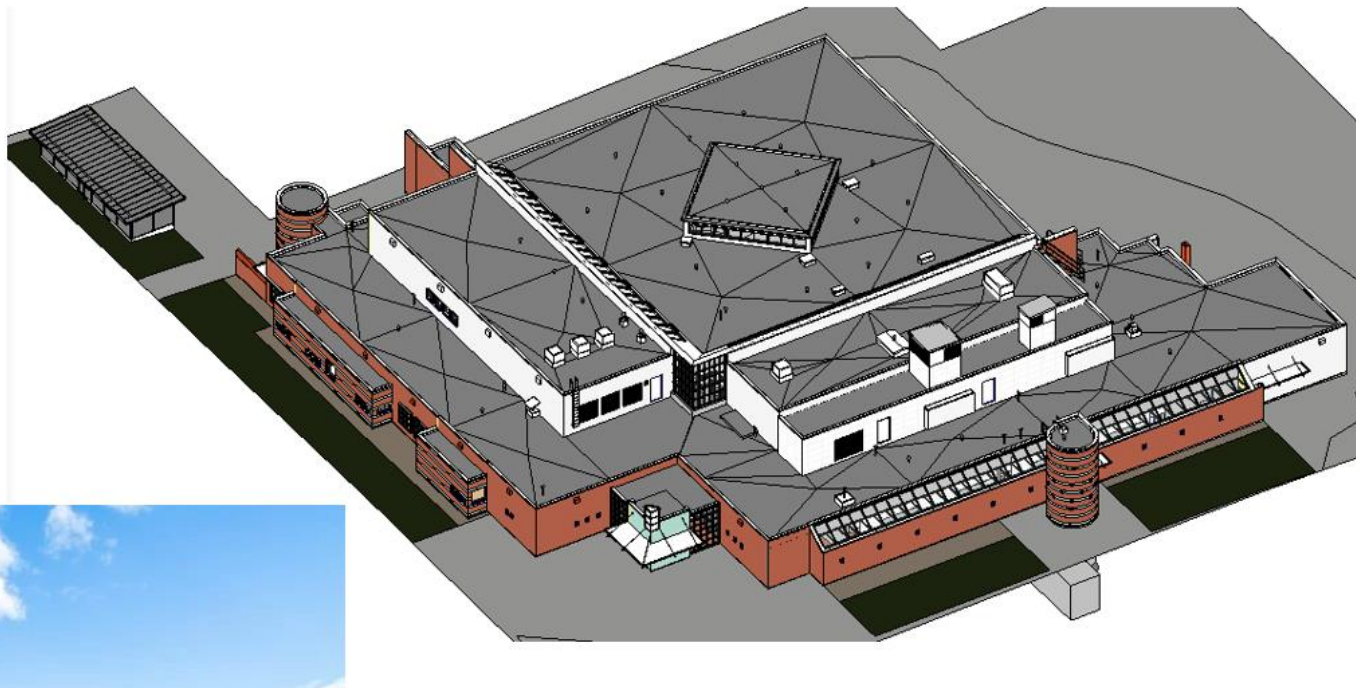
Hollolan Tilapalvelu Oy

Toimitusjohtaja Reijo Reponen

Hollola

Hankkeen kuvaus, perustiedot, energiankulutus ja kustannukset

Kohde

Hanke on merkittävä uuden arkkitehtuurin suojelukohde, jonka peruskorjaus on herättänyt huomiota valtakunnallisesti

Valmistunut 1986, 4584 brm²

Kustannusarvio 15,4 M€
Toteutuksen kustannusarvio 12,7 M€, valmistuu 2025 vuoden lopussa

Energiankulutus/MWh:

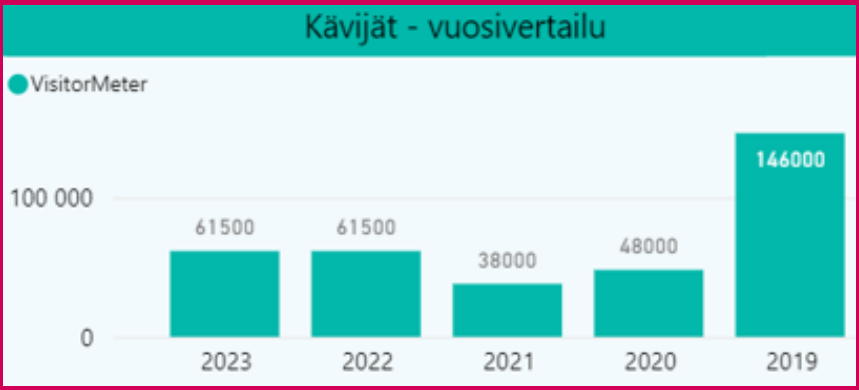
	2022	2026 arvio
Lämpö	1463	809
Sähkö	665	606
Yht.	2128	1455

Vesi/m³ 11200

Kävijämäärä 2023 61500 henkilöä

Hollola

Hollolan uimahalli- ja monitoimitalo peruskorjaus, allashalli

Hollola

Hankkeen energiankulutus/Senaatti

Navigointi

Suodattimet

Näytettävä rakennuskanta:

Nykytilanne

Poistuneet

Lisänäkymiä kohdetietoihin:

Kuvaajanäkymä

Taulukkonäkymä

Valitse kuvaajan ryhmittely:

Kohde

Valitse arvot:

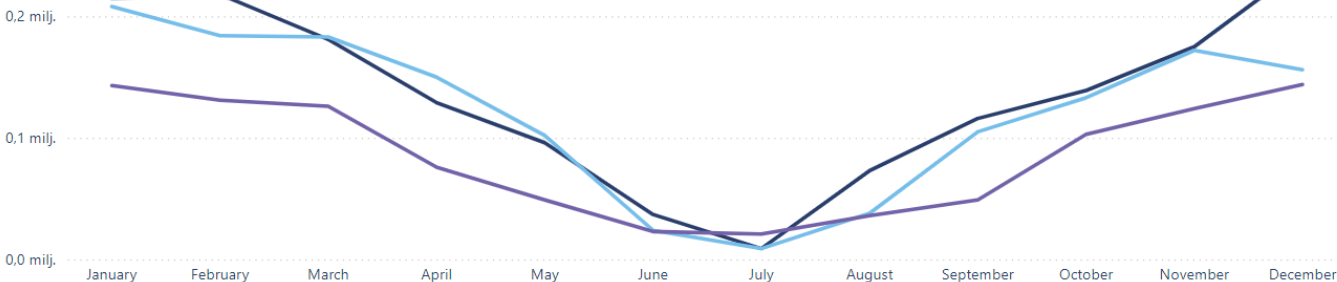
Lämmitys, kWh

Valitse vertailuun:

Hollolan uimahalli-monit...

Hollolan uimahalli-monitoimitalo vuosien 2021-2023 lämmityksen kulutus (kWh)

— 2021 — 2022 — 2023

Kulutukset kuukausittain

Year	January	February	March	April	May	June	July	August	September	October	November	December	Yhteensä
2021	215 000	218 000	181 000	129 000	96 000	37 000	9 000	73 000	116 000	139 000	175 000	241 000	1 629 000
2022	208 000	184 000	183 000	150 000	102 000	24 000	9 000	38 000	105 000	133 000	172 000	156 000	1 464 000
2023	143 000	131 000	126 000	76 000	49 000	23 000	21 000	36 000	49 000	103 000	124 000	144 000	1 025 000

Valitse kuvaajan ryhmittely:

Kohde

Valitse arvot:

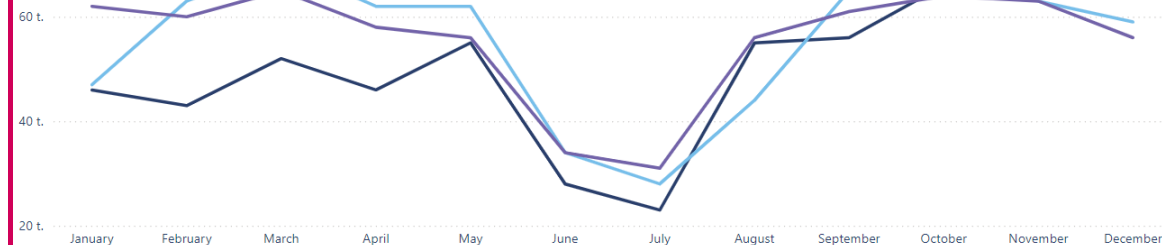
Sähkö, kWh

Valitse vertailuun:

Hollolan uimahalli-monit...

Hollolan uimahalli-monitoimitalo vuosien 2021-2023 sähkönkulutus (kWh)

— 2021 — 2022 — 2023

Kulutukset kuukausittain

Year	January	February	March	April	May	June	July	August	September	October	November	December	Yhteensä
2021	46 000	43 000	52 000	46 000	55 000	28 000	23 000	55 000	56 000	66 000	67 000	64 000	601 000
2022	47 000	63 000	70 000	62 000	62 000	34 000	28 000	44 000	65 000	69 000	63 000	59 000	666 000
2023	62 000	60 000	65 000	58 000	56 000	34 000	31 000	56 000	61 000	64 000	63 000	56 000	666 000

Hollola

Hankkeen/kehitystoimenpiteiden esittely ja eteneminen:

Hanketta on toteutettu hyvässä yhteistyössä vastuumuseon ja Hollolan kunnan kaavoituksen kanssa. Vastuumuseo ja kaavoitus on hyväksynyt kaikki suunnittelun ja tilaajan esittämät ratkaisut uimahallin peruskorjaukseen yhteispalavereissa.

Hankesuunnittelu 2020 - 2021 -> uudisrakennus/peruskorjaus tarkastelu. Keskustelut vastuumuseon kanssa.

Hankesuunnitelman hyväksyntä (peruskorjaus vaihtoehto) valtuustossa 15.11.2021

Asemakaavan valmistelu ja elinkaarikustannusten ja hiilijalanjäljen arviointi 2022 ja kaavan hyväksyntä 12.12.2022 -> kaava-alueen ja suojelustatuksen vahvistuminen.

Projektiryhmä käyttäjätarpeiden selvittämiseksi suunnittelun pohjaksi

Kokonaissuunnittelun kilpailutus 13.3.2023

Rakennuttajakonsultin kilpailutus 4.6.2023

Urakkalaskentavaiheen suunnittelu 1.6.2023 - 29.2.2024.

IFC-malli urakoittain + yhdistelmämalli.

Halli keilattiin suunnittelun pohjaksi.

Tilaajan vaatimuksia energiatehokkuudelle:

-> julkisivun energiatehokkuus -> julkisivun purku + Stofix tiililaattajärjestelmä

-> yläpohjan ja ikkunoiden energiatehokkuus -> yläpohjan purku + eristyksen parantaminen

-> hukkalämmön keruujärjestelmä lämpöpumpuilla. Energiaratkaisujen ja elinkaarikustannusten tarkastelu

-> sähkökattila, EC- puhaltimet, Led- valaistus, sähköautojen lataus, aurinkovoimala

Markkinavuoropuhelu urakoitsijoille 8.1.2024, Hilmaus 8.12.2024. Paikalla noin 20 urakoitsijaa. Hankkeen- ja suunnittelun esittelyt, urakkamuoto, urakkajako, urakoitsijoiden ja urakoiden vaatimukset.

Yrityskohtaisia markkinavuoropuheluita 10 urakoitsijan kanssa.

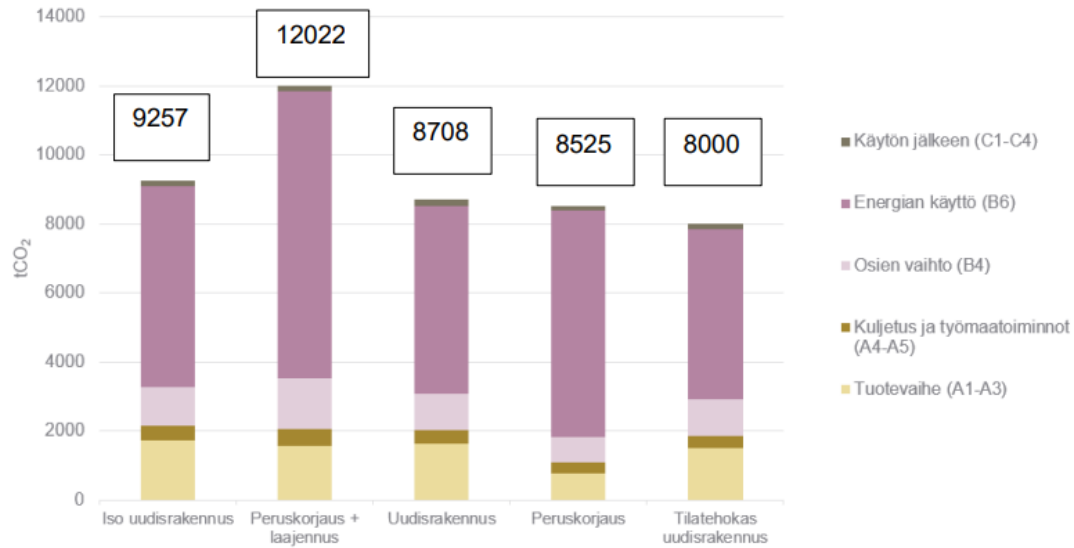
Hollolan Tilapalvelu Oy hankki suorahankintana julkisivun saneerausurakan. Suorahankintailmoitus jätettiin Hilmaan 2.2.2024 ja se päättyi 4.3.2024. Urakkasopimus allekirjoitettiin 15.3.2024.

Muut urakkakilpailutukset 12.3.2023 alkaen. Tarjoukset pyydettiin 24.4.2024 ja Hollolan kunnan elinvoimavaliokunta hyväksyi urakoitsijat 7.5.2024. Urakkasopimukset allekirjoitettiin 4.6.2024.

Rakentamisen aikataulu 06/2024 - 12/2025.

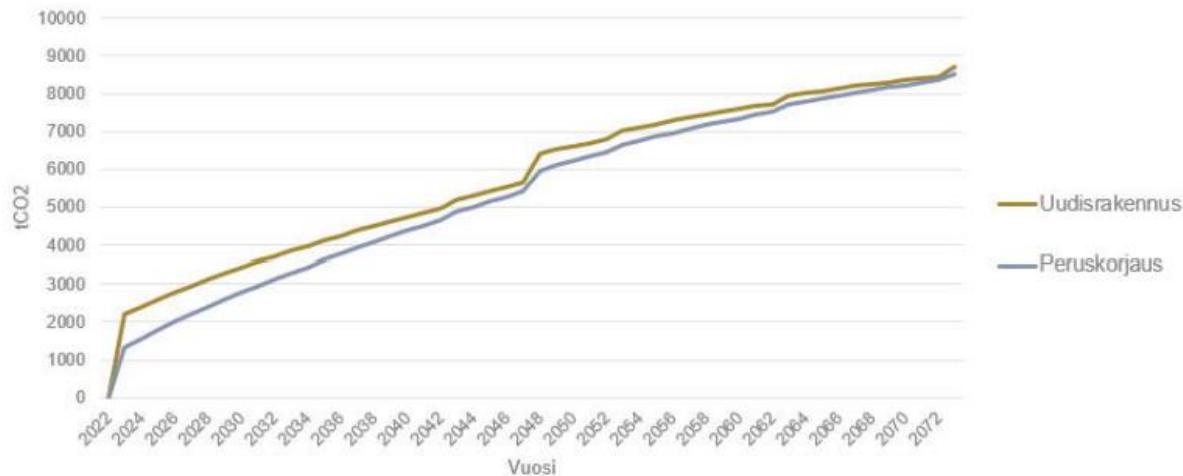
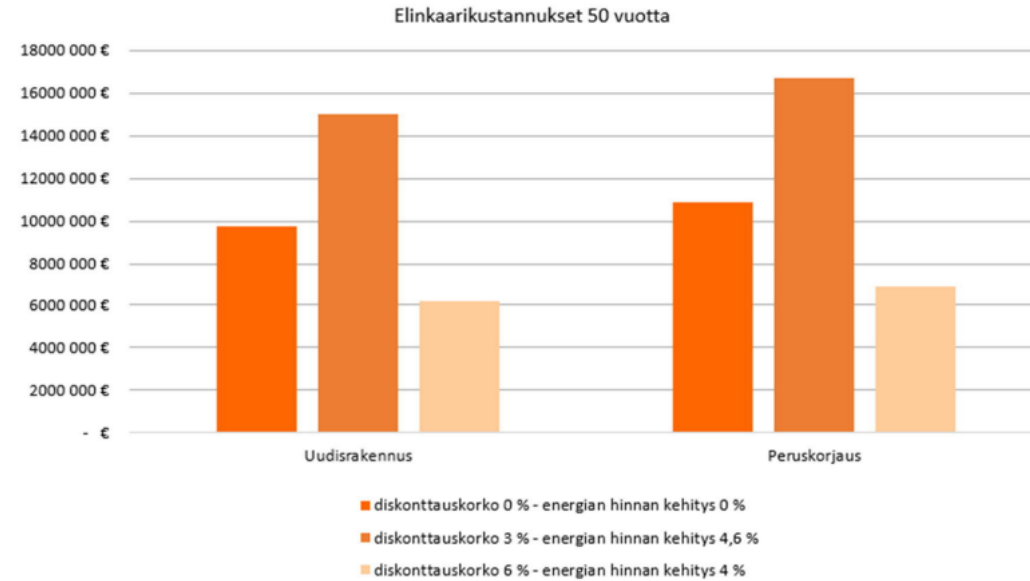
Hollola

Hankkeen elinkaaritarkastelu/Sweco 2022

Kuva 20, Tarkasteluvaihtoehtojen elinkaaren hiilijalanjälki jaettuna elinkaarivaiheisiin (tCO₂)

Kaikissa tarkastelutapauksissa uudisrakennus osoittautui energiankäytön elinkaarikustannuksiltaan edullisemmäksi vaihtoehdoksi.

Kuva 8, Rakennusten kumulatiivinen hiilijalanjälki elinkaaren aikana

Nykyisillä suunnitteluratkaisulla tullaan pääsemään myös elinkaarikustannuksissa samalle tasolle kuin uudisrakennuksessa

Hollola

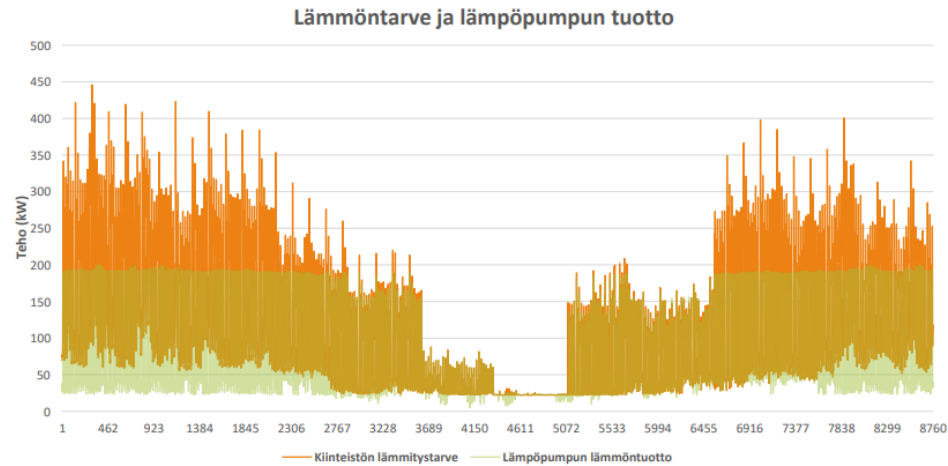
Hankkeen energiaratkaisujen tarkastelu/Granlund 2023

1. Tiivistelmä — Selvityksen tulokset

Suosittelun ratkaisu - Yhteenveto

Suosittelun ratkaisu, 220 kW energiankierrätys –lämpöpumpputjärjestelmä, tuottaa lähes 80 % kiinteistön lämpöenergiatarpeesta.

- Tehopeitto, eli osuus simuloidusta lämmityksen maksimitehosta, on noin 50 %.

121302.OO231104
11.10.2023

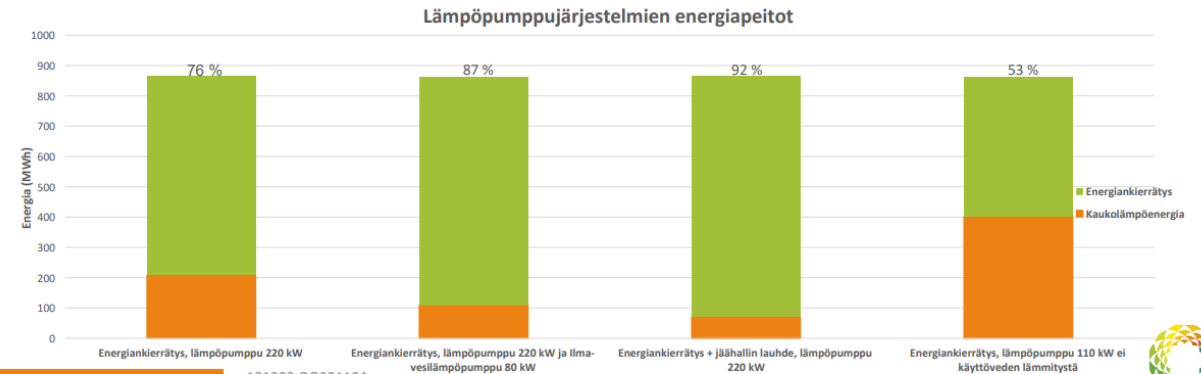
Building on Innovation

2. Elinkaarikustannuslaskelman tulokset

Energiapellit

Oheisessa kuvaajassa esitetään lämpöpumpputjärjestelmän energiapellit sekä kaukolämmön ja lämpöpumpputjärjestelmän tuottaman lämpöenergian jakauma.

- Ilma-vesilämpöpumppu ja jäähallin lauhteen hyödyntäminen kasvattaa energiapellit, koska yöaikaan jäteilmän ja jäteveden LTO:n keruun energia on vähäistä.

121302.OO231104
11.10.2023

Building on Innovation

Hollola

Hankkeen onnistumisen edellytykset

Hankeorganisaatio:

Tilaja Hollolan Tilapalvelu Oy

Rakennuttajakonsultti, EduBuild Oy

Valvonta: Rakennus- ja Kiinteistöpalvelu Sainia,
LVI-Lepistö Oy, Luukka Oy, Hollolan Tilapalvelu Oy

Kustannuslaskenta, Rakennuttamispalvelu Juha Vanhanen Oy

Pää- ja arkkitehtisuunnittelu, Arkkitehtitoimisto Minkkinen Oy

Rakenne- ja kosteusvauriosuunnittelu, Ramboll Finland Oy

LVI-suunnittelu, Granlund Oy

Vedenkäsittelysuunnittelu, Granlund Oy

Sähkösuunnittelu, Etteplan Finland Oy

Palotekninen suunnittelu, Ramboll Finland Oy

Hankkeessa on panostettu paljon, kuntotutkimuksiin, kustannuslaskentaan, elinkaari- ja hiilijalanjäljen arviointiin eri hankemalleille.

Pääsuunnittelijalla on erityinen ja tärkeä rooli, koska kohde on suojelukohde.

Suunnittelu hankittiin kokonaissuunnittelun kilpailutuksella suunnittelun laadun varmistamiseksi -> suunnittelijat tuntevat toisensa.

Suunnittelijoilta vaadittiin myös uimahallihankkeiden suunnittelukokemusta. Suunnittelun joka alalla on huomioitu tilaajan määrittämät energiatehokkuustavoitteet.

Rakennusaikaiseen valvontaan ja projektin johtoon on valikoitunut myös aiemmissa hankkeissa käytetyt tutut ja kokeneet henkilöt.

Hankkeessa on panostettu erittäin paljon myös energiatehokkuuden parantamiseen ja sen toteutumiseen on hyvällä suunnittelullaerittäin suuri vaikutus.

Hankkeelle on saatu valtionavustus 800.000 € ja energia- ja rakennusperintötukia yhteensä 140.026 €, tukia yhteensä 940.025 €.

Hollola

Hankkeen toteutukseen liittyvät vaaran paikat:

Suunnittelulle varattava riittävästi aikaa:

- Onnistuminen suunnitelmien yhteensovittamisessa

Kustannuslaskenta:

- Kustannuslaskentaa tulee päivittää ja yhteensovittaa riittävän usein suunnittelun kanssa.
- Riittävät varaukset lisäkustannuksille.
- Varsinkin peruskorjaushankkeissa

Urakoitsijoiden hankinnan epäonnistuminen:

- Urakoitsijoilla oltava riittävästi kokemusta uimahallihankkeista
- Riittävät muut vaatimukset, riittävä takuu-aika 3 -5 vuotta

Pääurakoitsijan työmaavastuu:

- Eri urakoiden sovittaminen yleisaikatauluun ja aikataulun toteutuminen
- Aikataulussa riittävät ajat kuivumisille, toimintakokeille ja käyttäjähankinnoille
- Uimahallihankkeissa on erikoispiirteinä vedeneristys- ja laatoitusurakka, jonka onnistuminen on avainasemassa koko hankkeen onnistumiselle. Erityisesti altaiden purku-urakassa saattaa tulla aikataulu- ja kustannusyllätyksiä.
- Urakoitsijapalaverit viikoittain, mukana tilaaja, valvonta ja suunnittelijat. Työmaakokoukset riittävän usein.
- Laadunvalvonnan onnistuminen ja kosteuden - ja puhtaudenhallinnan onnistuminen
- Sääsuoja oltava

Riittävä ja hyvälaatuinen valvonta:

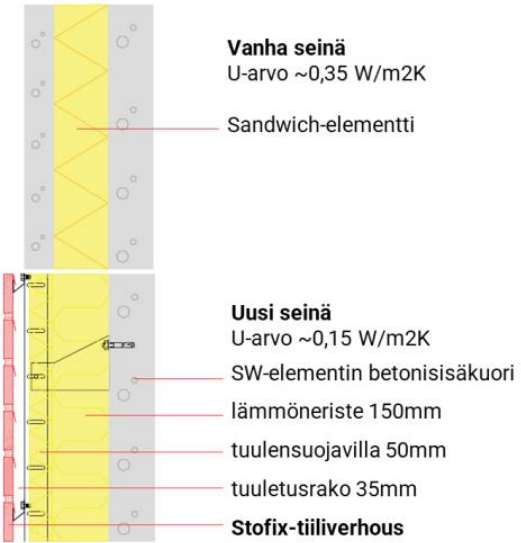
- RU,LVIA,S- valvojat ovat erittäin tärkeässä roolissa hankkeen onnistumisessa, selkeät tilanneraportit
- Kosteuden ja puhtauden hallinnan koordinaattori
- Tiedonkulku valvojilta tilaajalle on erittäin tärkeässä roolissa

Hankkeen energiatehokkuus/julkisivu

SEINÄN ENERGIATEHOKKUUDEN PARANTAMINEN

Korjauksen yhteydessä seinän lämmöneristyksen paksuutta ja tehokkuutta voidaan nostaa merkittävästi – jopa puolittaa julkisivun U-arvo.

Uudella ratkaisulla päästään eroon alkuperäisestä virheellisesti rakennetusta seinärakenteesta ja parannetaan merkittävästi hallin energiatehokkuutta ja varmistetaan seinän hyvä tuuletuvuus.

EKOLOGISESTI TEHOKKAIN

Stofix-verhouksella on 50% pienempi hiilijalanjälki verrattuna perinteiseen muuraukseen.

KIERRÄTETTÄVÄT MATERIAALIT

AITO POLTETTU TIILILAATTA

KOSTEUSTEKNISESTI TURVALLISIN

ENEMMÄN ERISTYSTÄ

ENEMMÄN ASUINPINTA-ALAA

ENERGIASÄÄSTÖT KOKO ELINKAARELTA

STOFIXIN EDUT

RAJATON TIILIVALIKOIMA

TUULETTUVA JULKISIVU

TAUSTARUNKOON KIINNITETTÄVÄ

RUNGOSTA AIDOSTI ERIYTETTY

KEVYT JA OHUT RAKENNE

20 VUODEN TAKUU

ELINKAARI VÄHINTÄÄN 70 VUOTTA

PALAMATON MATERIAALI

NOPEA ASENNUS

SOVELTUU UUDIS- JA KORJAUSRAKENTAMISEEN SEKÄ ELEMENTTITUOTANTOON

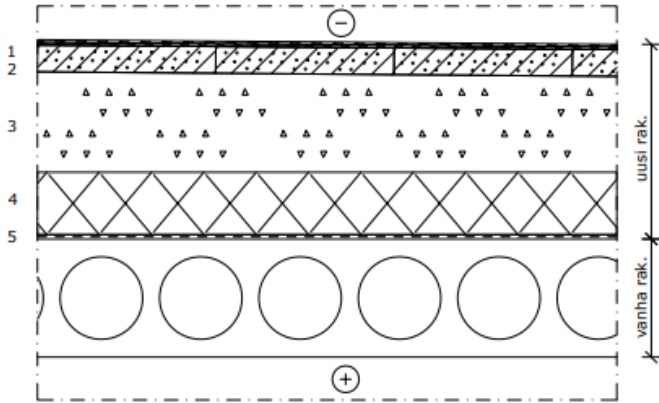

Hollola

Hankkeen energiatehokkuus/yläpohja ja ikkunat

YP 1

YLÄPOHJA YLEENSÄ

- 1 Vedeneristys, tyyppi VE80, alin kermi liimataan piste- ja saumaliimaten bitumilla B 95/35
  - 2 Kevytsementtilaatta, esim Katelaatta KL-60
  - 3 Vaahtolasimurske, $\lambda_{\text{Design}} \leq 0,1$ tuuletettu, kallistukset jirissä $>1:80$ (keskipaksuus 215 mm)
  - 4 Polyuretaanieristelevy, pitkäaikainen kuormituskestävyys ≥ 50 kPa, $\lambda_{\text{Design}} \leq 0,022$. Saumat liimitetään.
  - 5 Höyrynsulku, modifioitu bitumikermi BH1, liimattuna kauttaaltaan alustaan
- Uusi tasausvalu tarvittaessa vanhan höyrynsulun poiston jälkeen ennen uuden höyrynsulkukermin asennusta
- Kantava betonirakenne, paksuus rakennesuunnitelmien mukaan
- Pintakäsittely huoneselityksen mukaan

Lämmönläpäisykerroin: $U = 0,12 \text{ W/m}^2\text{K}$
Palonkestoluokka: REI 60
Suunnittelukäyttöikä: 50 v

Lasitus yleensä 3-kertainen umpiolasi, tyyppi Pilkington Insulight Protect Triple, U-arvo 0,54 W/m²K, g-arvo 0,43. Lasituksen paksuus 59,6 mm. Sisin ja uloin lasi ovat laminoituja.

Allashallin lännenpuoleisella sivulla lasitus 3-kertainen umpiolasi, tyyppi Pilkington Insulight Sun Triple, U-arvo 0,53 W/m²K, g-arvo 0,32. Lasituksen paksuus 59,6 mm. Sisin ja uloin lasi ovat laminoituja.

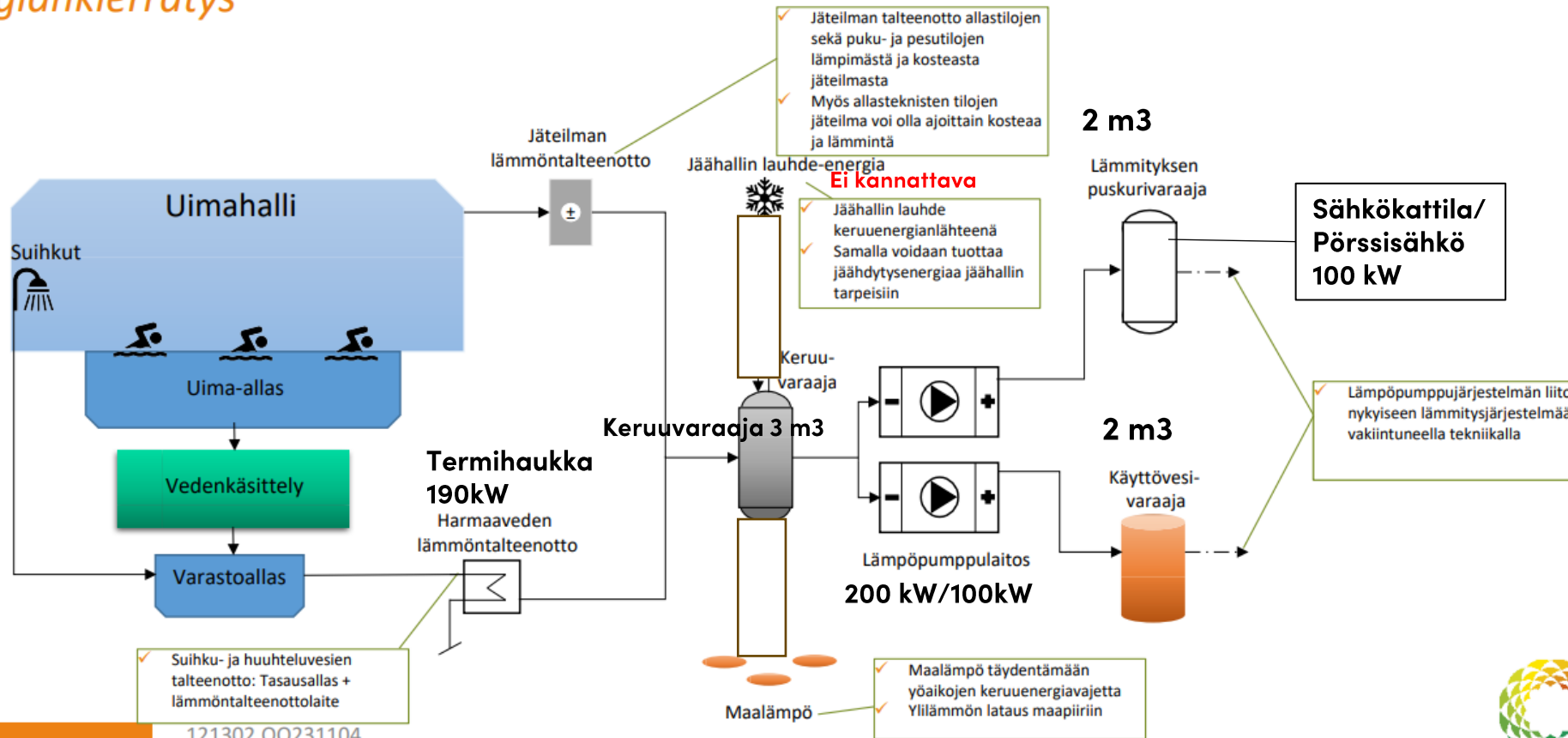
Yläpohja ja ikkunat uusitaan

Hollola

Hankkeen energiategokkuus/lämpö

Energiankierrätys

Building on Innovation

121302.OO231104

11.10.2023

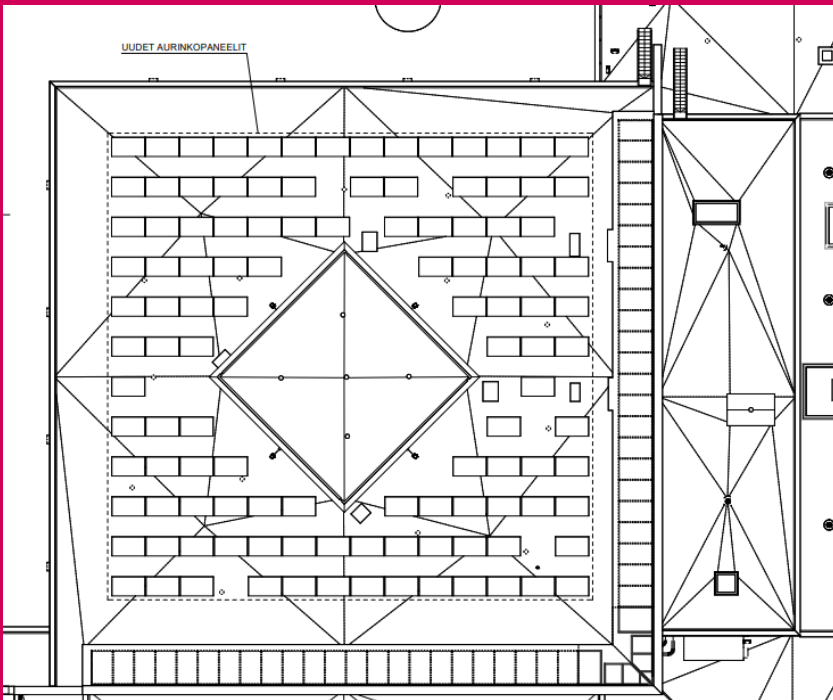
Ei mahdollinen Hollolassa

Selvityksessä vielä hajautetun Data-keskuksen lämmön hyödyntäminen lämmöntuotannossa kaukolämmön tarpeen vähentämiseksi

Hollola

Hankkeen energiatehokkuus/Sähkö

**Aurinkovoimala ylimmälle vesikatolle 49,2 kWp,
tuotto 39,5 MWh/vuosi.**

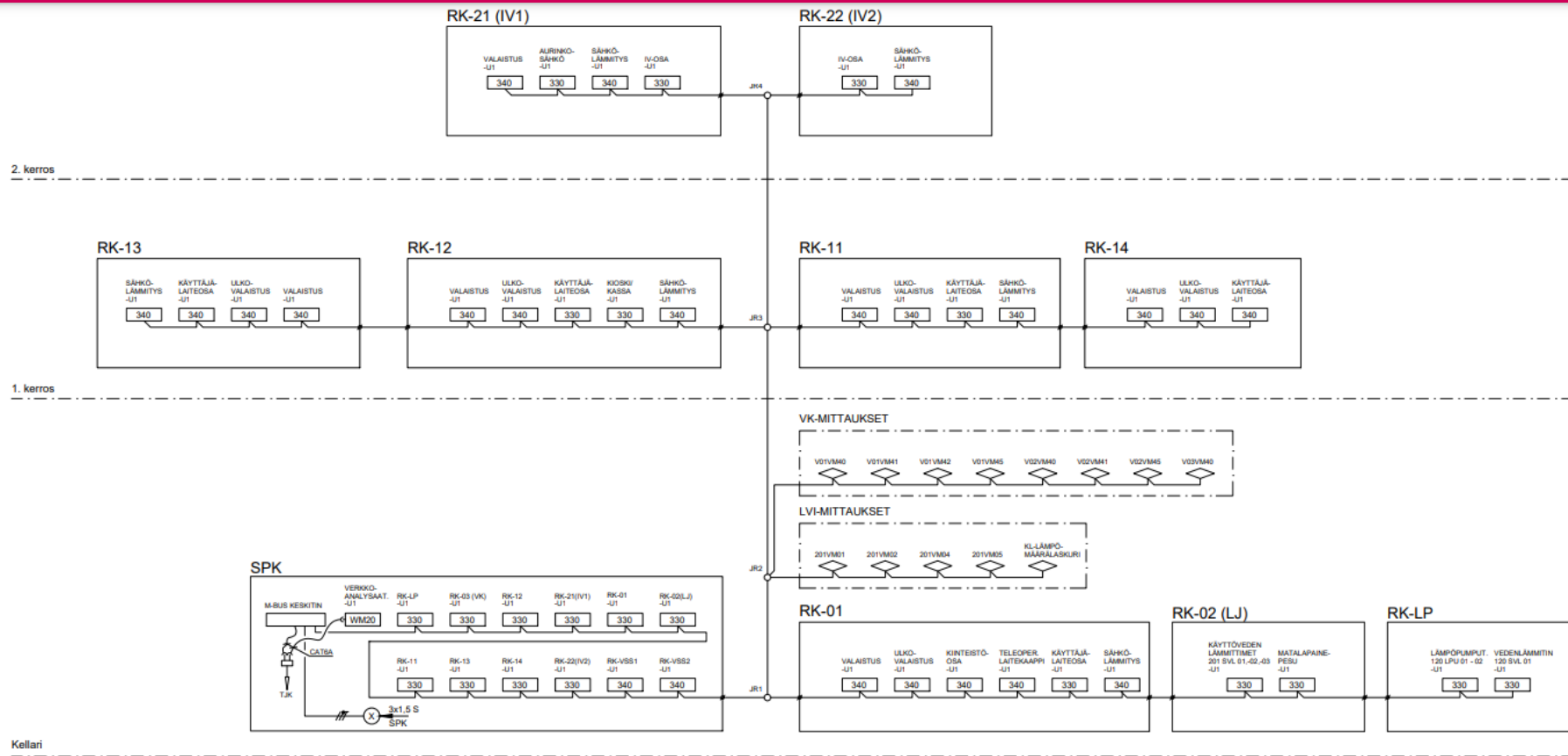
LED- valaistus kaikkeen valaistukseen.

Kaikki IV-koneet varustetaan EC-puhaltimilla.

Hollola

Hankkeen energiatehokkuus/Mittaukset

Yleistä:
 SU HYVÄKSYTTÄÄ SÄHKÖMITTARIT RAU:LLA ENNEN HANKINTAA!
 SU HANKKII JA TOIMITTAA SÄHKÖMITTARIT KESKUSVALMISTAJALLE ASENNUSTA VARTEN.
 PU HANKKII JA ASENTAA VESI JA LÄMPÖENERGIAMITTARIT. RAU KÄYTTÖÖNOTTAA KAIKKI MITTARIT.
 - WM20, DIN-KISKOASENTEINEN VERKKOANALYSAATTORI, 3-VAIHEMITTAUS VIRTAMUUNTAJALLA, ETHERNET-LIIÄNTÄ, Carlo Gavazzi WM20AV53H + MCETH
 - 330, DIN-KISKOASENTEINEN MONIMITTARI, 3-VAIHEMITTAUS VIRTAMUUNTAJALLA, Carlo Gavazzi EM330DINAV23XM1X

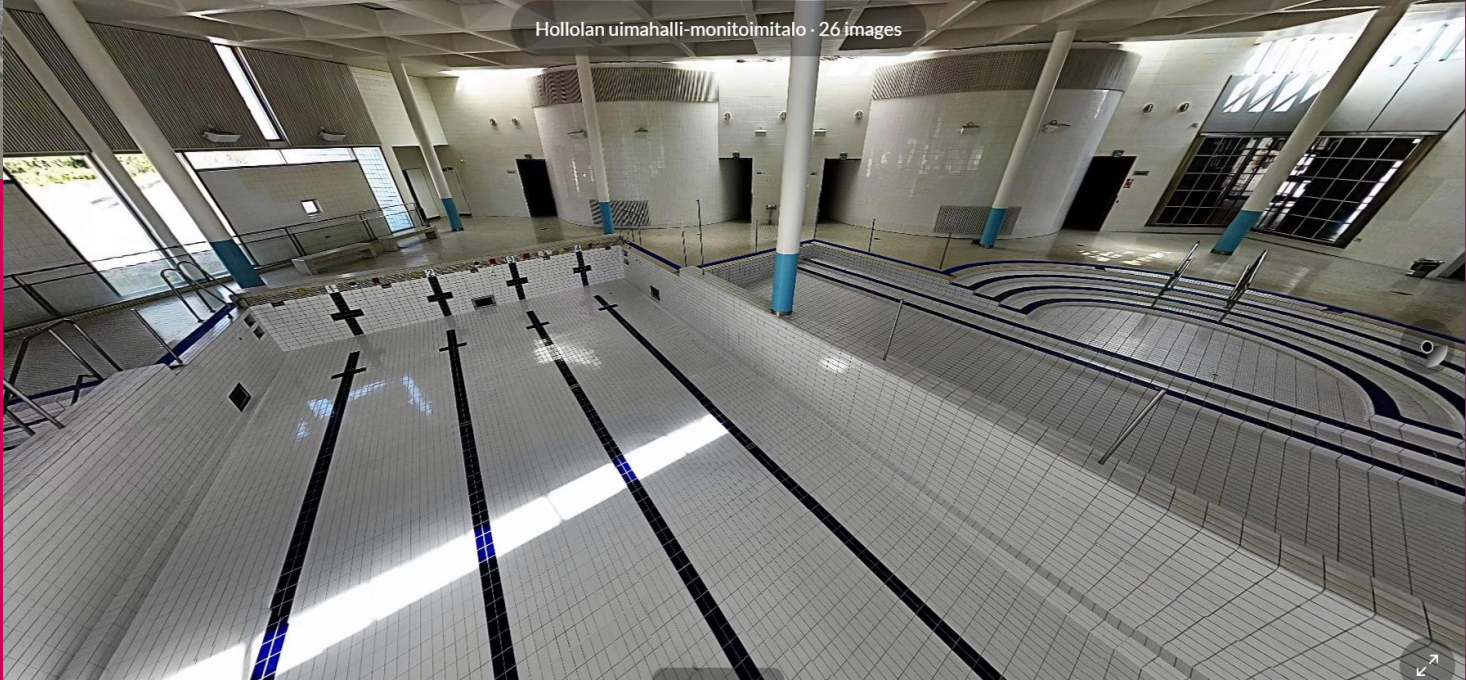
- 1 KPL VERKKOANALYSAATTORI (SU)
- 44 KPL SÄHKÖMITTAREITA (SU)
- 13 KPL LÄMPÖENERGIA- JA VESIMITTAREITA (PU/VK)

Mittauksia tarkennetaan ja mahdollisesti lisätään vielä hankkeen aikana

Hollola

Hollolan uimahalli-monitoimitalon peruskorjaus/sisäpurku

Hollolan uimahalli-monitoimitalon peruskorjaus/julkisivun purku

Hollolan uimahalli-monitoimitalon peruskorjaus/vesipiikkauksen aloitus

Hollolan uimahalli-monitoimitalon peruskorjaus/vesipiikkaus

Vesipiikkauksen paine n. 2800 bar, jolla saadaan irti karbonoitunut ja heikompi aines irti runkobetoniin saakka lattioista ja altaista.

Hollola

Hollolan uimahalli-monitoimitalon peruskorjaus/sääsuoja

Sääsuoja
n. 3300m²

Hankkeen toteuttajat ja kumppanit:

Hanke toteutetaan jaettuna urakkana

Rakennusurakoitsija:
Rakennusliike V. Mättölä Oy

Vedeneristys- ja laatoitusurakoitsija:
Tiilikaari Oy

Julkisivu-urakoitsija:
BRIX Facades Oy entinen Stofix Oy

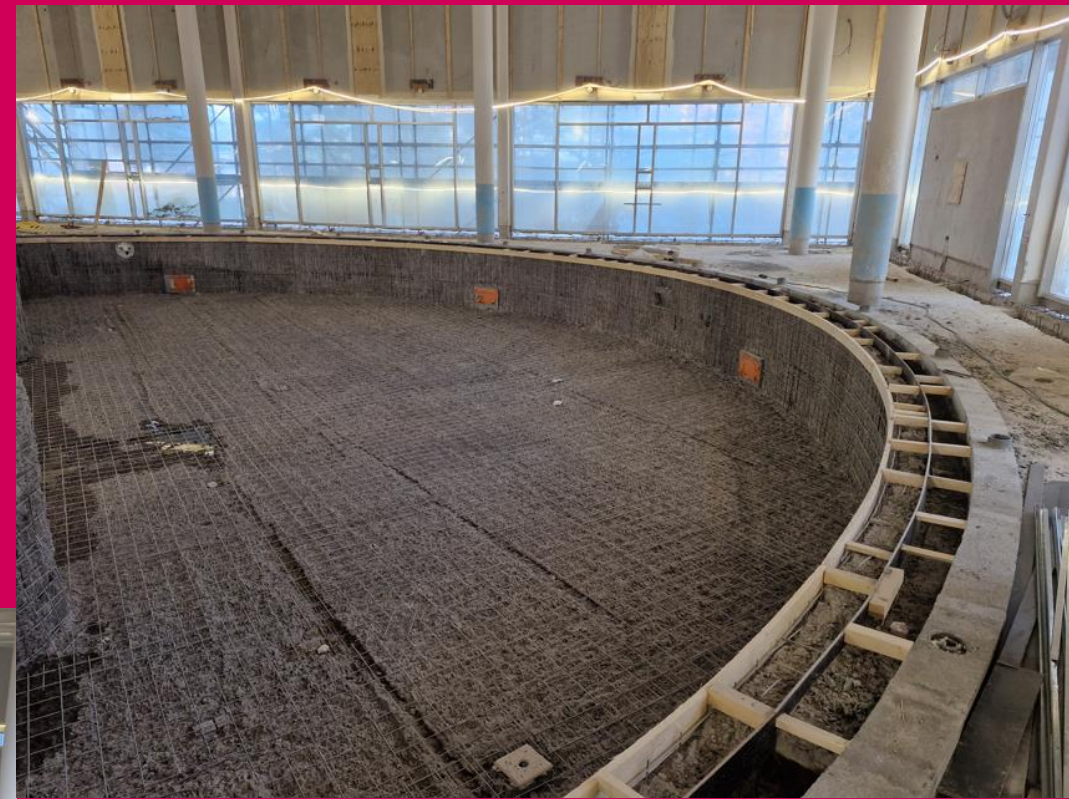
Putkiurakoitsija:
Lahden LVI- talo Oy

Ilmanvaihtourakoitsija:
IR- LVIS Oy

Sähköurakoitsija:
ESP Lahti Oy

Vedenkäsittelyurakoitsija:
POOL4YOU Oy

Automaatiourakoitsija:
Bravida Oy

Hollola

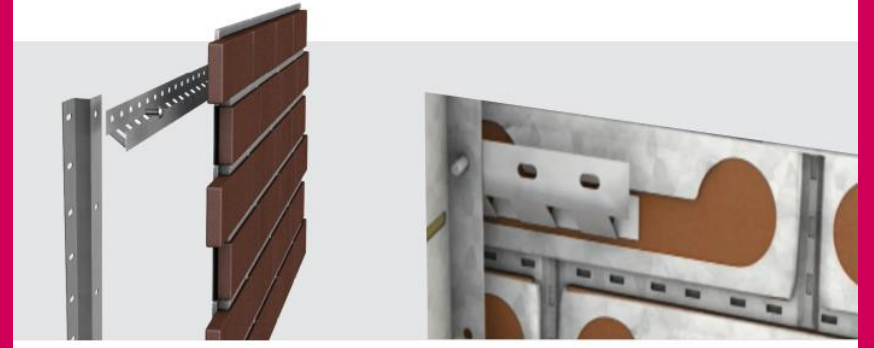
Hollolan uimahalli-monitoimitalon peruskorjaus/Stofix- asennus

EDISTYKSELLINEN JULKISIVUTEKNOLOGIA

Stofix on aito tiililaattaverhous, jossa tiilet on integroitu prässätyyn teräsrunkoon saumoilla.

Rakenne tuulettuu suoraan tiililaatan takapinnasta ja on aidosti rungosta eriytetty. Mittamoduloitu Stofix-kiinnitysjärjestelmä takaa verhoukseen vähintään 35 mm tuuletusraon.

Hollola

KETS ohjelman hyödyt:

Verkostoituminen ja vertaistuki muiden kuntien kanssa.

Hyvää taustatietoa ja materiaaleja, sekä tietoa eri uimahallihankkeista ja niiden toteutuksesta.

Uudet tekniset ratkaisut mm. hajautetun Data- keskuksen hyödyntäminen energiantuotannossa

Tämän tulemme todennäköisesti toteuttamaan myös Hollolan hallissa.

Reijo Reponen

Puh. 050-3834480

reijo.reponen@hollola.fi

Hollolan Tilapalvelu Oy

<https://www.linkedin.com/in/reijo-reponen-09737b22a/recent-activity/all/>

<https://www.seutuneluset.fi/paikalliset/7414187>

Purkuvaiheen drone-kuvia sisältä ja ulkoa:

<https://panoraven.com/en/embed/34L1GkkDL8>

Hollola

Hollolan kuntakonsernin energiansäästön tilanne 2019–2023 30.4.2024

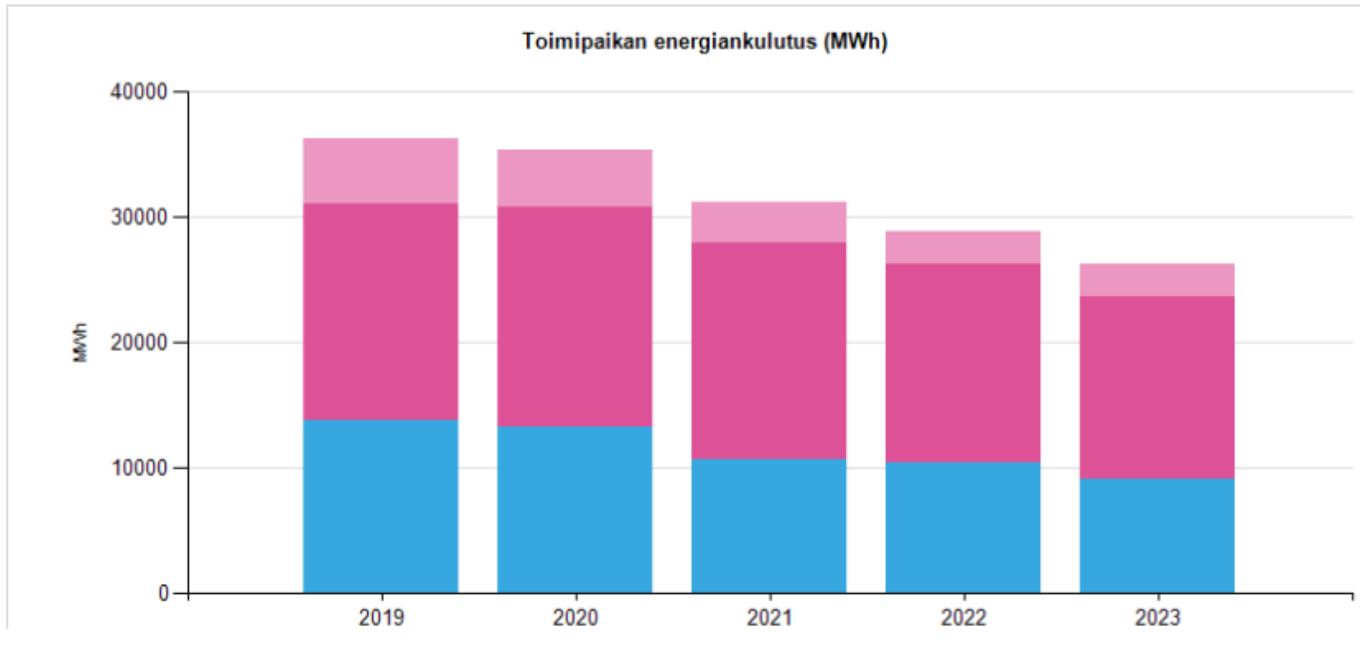
Energiankulutus

Toimipaikka: Hollolan kunta

Vuosi 2023

Vuosi	Sähkö MWh	Lämpö MWh	Polttoaineet MWh	Kaukokylmä MWh	Energiankäyttö yhteensä MWh
2019	13 739	17 313	5 243	0	36 295
2020	13 211	17 559	4 566	0	35 335
2021	10 632	17 263	3 284	0	31 179
2022	10 349	15 885	2 602	0	28 835
2023	9 049	14 639	2 517	0	26 205

*Polttoaineista on valitettu oma sähköntuotanto joka huomioidaan Sähkössä

Energiansäästötyötä on tehty systemaattisesti vuodesta 2020 lähtien KETS-sopimukseen liittymisen 14.11.2019 jälkeen.

Energiaa on säästynyt **10.090 MWh**
27,8 % vuoden 2019 jälkeen.

Sähkö **- 4690 MWh**

Lämpö **- 2674 MWh**

Polttoaineet **- 2726 MWh**

Kustannusvaikutus **n.800-900.000 €**

Päästöt ovat vähentyneet noin 900 tn.

Energian käyttö/MWh

2022 **12.540**   2023 **11.150**   **-11 %**

Lämpö **12.540**   2023 **11.150**   **-11 %**

Sähkö **7.423**   2023 **6.641**   **-11 %**

20.0 GWh   **17.9 GWh**

Energiakustannukset 2019
Vuoden tasolla

Hollola

Hollolan kuntakonsernin säästötavoite, toteutuminen ja vertailu 30.4.2024

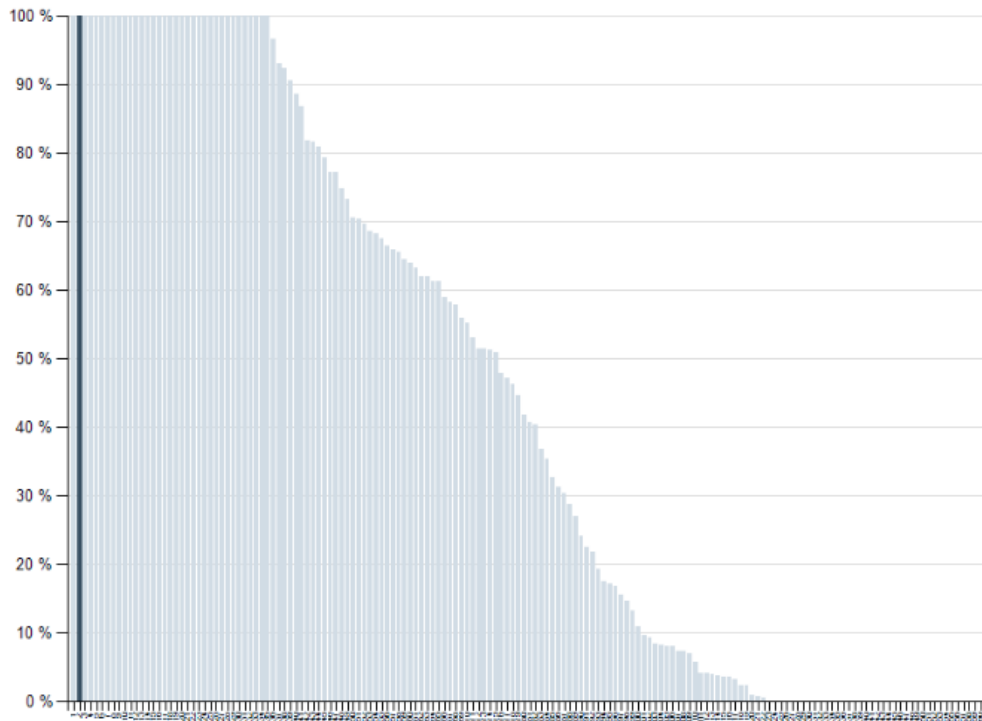

30.4.2024 17.06.55

Tavoitteen saavuttamisen tilanne - liittäjien vertailu

Liittäjän energiansäästötavoite 2025	2 164 MWh/a
Voimassaoleva energiansäästö vuonna 2025	8 563 MWh/a
Tavoitteesta saavutettu	396 %

Tavoitteen saavuttamisen tilanne toimenpideohjelmaan liittyneissä yrityksissä

Säästötavoite, 2.164 MWh

Toteuma 2023, 8.563 MWh

Saavutettu 396 %

Koko käytössä oleva rakennuskanta on uusiutuvan energian piirissä 1.8.2023.

Hollola on sijalla 2 Suomen KETS – kunnista säästötavoitteen toteutumisessa.

Tänä kesänä tehtiin kunnan rakennuksiin 22 energiatehokkuushanketta mm. vaihdettiin lähes 4000 LED-valaisinta ja saneerattiin 16 IV-konetta EC-puhallin koneiksi

Pörssisähköohjaus ilmanvaihtokoneisiin -> ilmamääränpudotus
Saattolämmityksissä sääennuste- ja pörssisähköohjaus

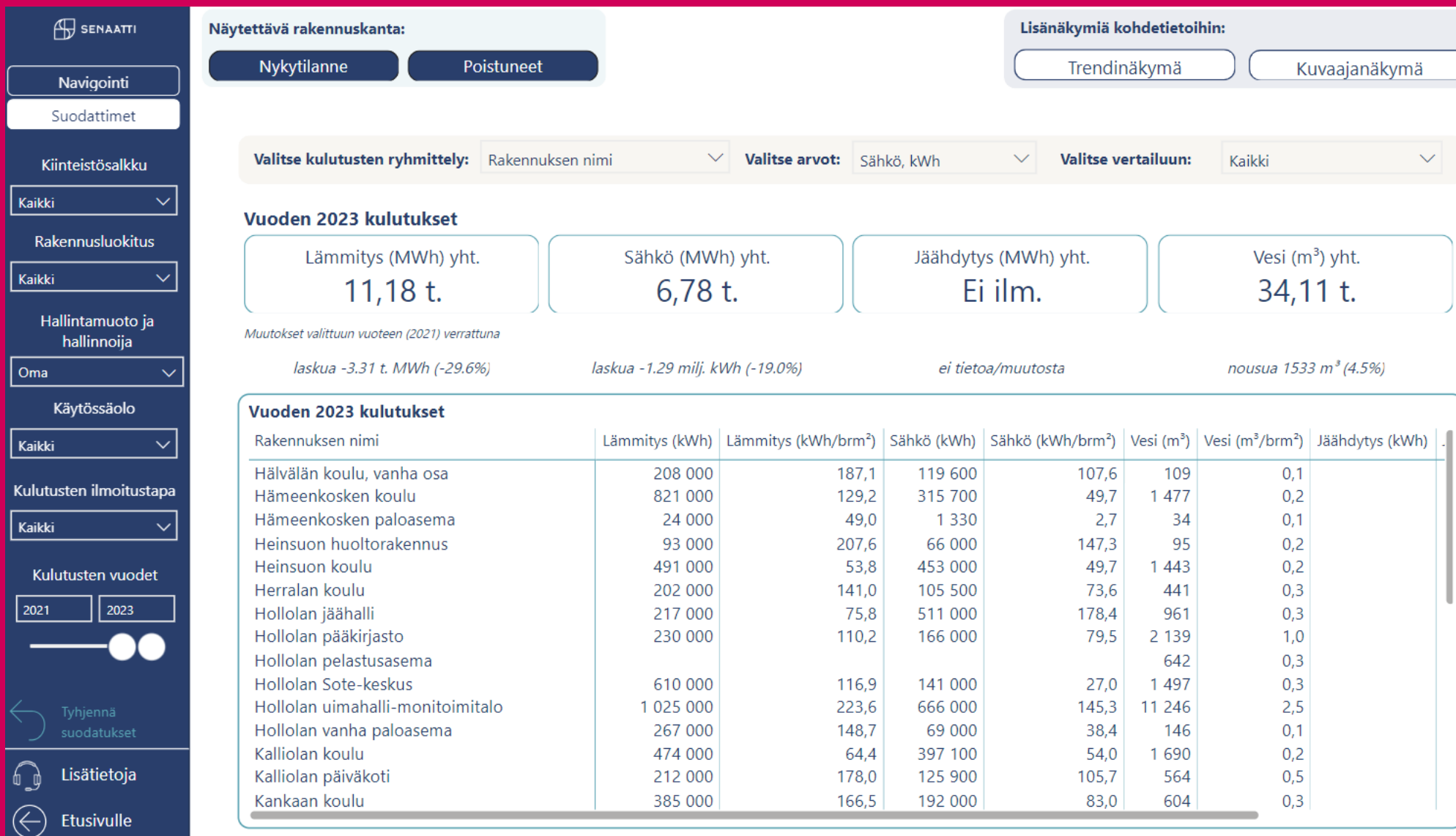
Salpakankaankoulu (18500 m2):
- Älykäs Fidelix EcoSmart- ohjaus lämmitykseen ja ilmanvaihtoon
- Kaukolämmön tehonleikkaus
- Freesi sisäilmavalmopalvelu olosuhdeseurantaan

Hollola

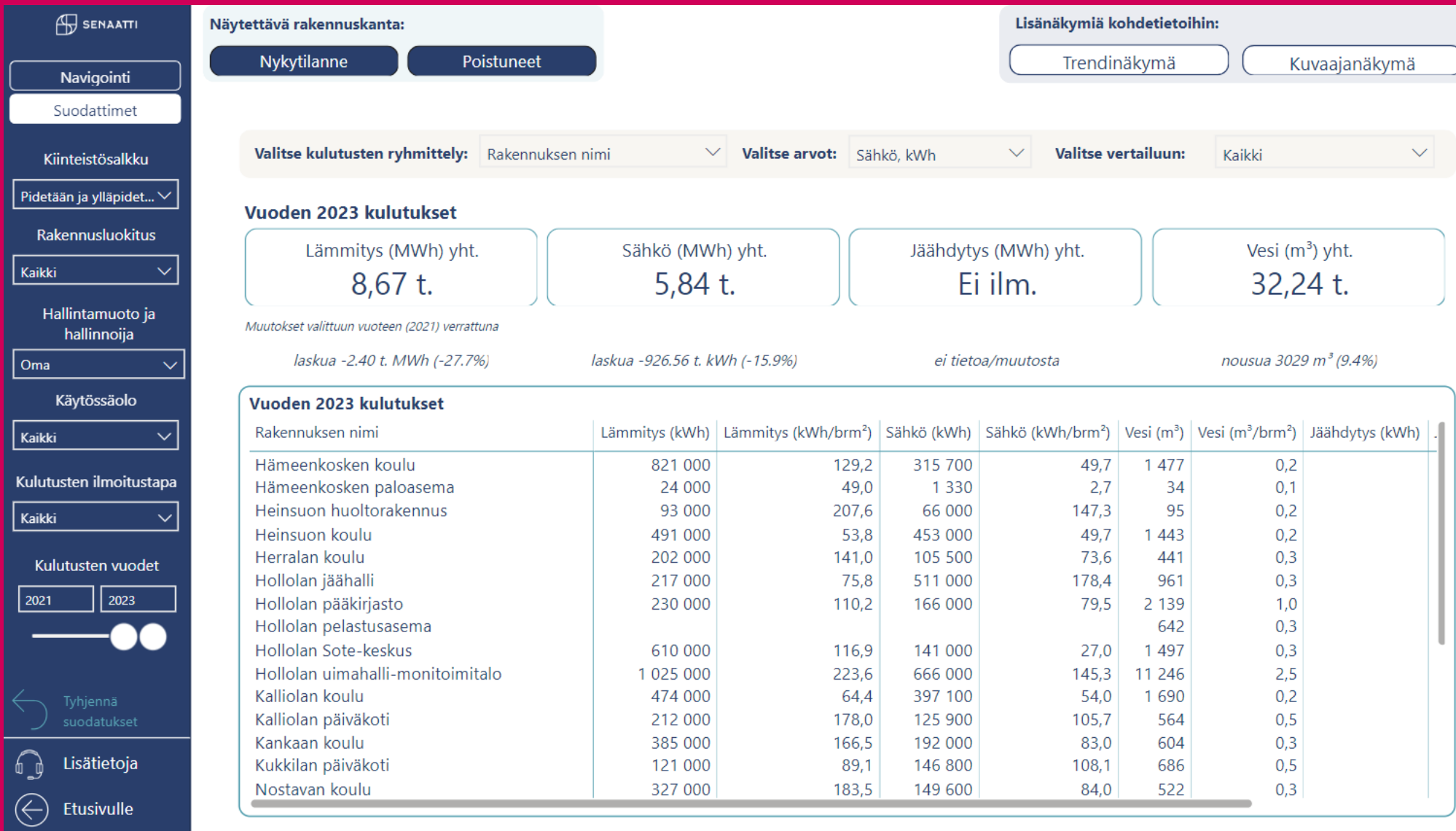

Hollolan kunnan rakennusten energiankulutus 2021 – 2023/Senaatti

Hollola

Hollolan kunnan rakennusten energiankulutus 2021 – 2023/Senaatti

Pidettävät ja
ylläpidettävät
rakennukset

Hollola

Kiitos!

Reijo Reponen

Puh. 050-3834480

reijo.reponen@hollola.fi

Hollolan Tilapalvelu Oy

LinkedIn / Reijo Reponen

Hollola